

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 83 โรงเรียน ครู จำนวน 1,010 คน (กลุ่มสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ออนไลน์. 2562)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,010 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหา กลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ อำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกครูของแต่ละอำเภอที่ตั้ง

ของสถานศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุมตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นนิยามศัพท์ของการมีส่วนร่วมของครู

2. เลือกเทคนิคที่ใช้ในการวัด ในครั้งนี้เลือกเทคนิคการวัดเจตคติของตามแนวคิดของ ไคเคิร์ท (Likert, 1993 : 247 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 101) ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับจากมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

3. สร้างข้อความเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 60 ข้อความ และข้อความเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 20 ข้อความ ตามนิยามศัพท์ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. นำข้อความที่สร้างขึ้นทั้งหมดมาปรับปรุงภาษาให้อ่านง่าย เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อนแล้ว จัดเรียงข้อความตามรูปแบบของการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อความรายข้อ นำแบบตรวจสอบความตรงของข้อความรายข้อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ลงความเห็นว่าย่อข้อความแต่ละข้อตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยให้ 1 คะแนนถ้าลงความเห็นว่าตรงให้ 0 คะแนนถ้าลงความเห็นว่าไม่แน่ใจ และให้ -1 คะแนนถ้าลงความเห็นว่าไม่ตรง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำไปหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของข้อความรายข้อด้วยวิธีการหาค่าดัชนี IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยนำคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน มาหาค่าเฉลี่ยรายข้อแล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปแล้วนำไปใช้สร้างแบบสอบถามการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของครู ได้ข้อความที่ใช้สอบถามการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 60 ข้อ และได้ข้อความที่ใช้สอบถามการมีส่วนร่วมของครูจำนวน 20 ข้อ

5. นำข้อความที่คัดเลือกไว้ตามข้อ 4 มาสร้างเป็นแบบสอบถามการประยุกต์ใช้หลักธรรม ทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู และการมีส่วนร่วมของครู โดยจัดเรียงข้อความหรือข้อคำถามตามลำดับของตัวแปรแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-Total Correlation) คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปได้ข้อความที่ใช้สอบถามการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.38 ถึง 0.84 และได้ข้อความที่ใช้สอบถามการมีส่วนร่วมของครู จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.64 ถึง 0.98

6. นำข้อความที่คัดเลือกไว้ตามข้อ 5 มาสร้างเป็นแบบสอบถามการประยุกต์ใช้หลักธรรม ทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู และการมีส่วนร่วมของครู โดยจัดเรียงข้อคำถามตามลำดับของตัวแปรแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้ ครั้งแรก จำนวน 40 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู เท่ากับ 0.98 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของครู เท่ากับ 0.97 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อขอความอนุเคราะห์จาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยนำสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยติดต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู และการมีส่วนร่วมของครู ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 101)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หรือ การมีส่วนร่วมของครูเห็นด้วยมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หรือ การมีส่วนร่วมของครูเห็นด้วยมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หรือ การมีส่วนร่วมของครูเห็นด้วยปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หรือ การมีส่วนร่วมของครูเห็นด้วยน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หรือ การมีส่วนร่วมของครูเห็นด้วยน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กับการมีส่วนร่วมของครูตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 101)

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่า 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.80 - 0.99 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูงมาก

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .60 - 0.79 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูง

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .40 - 0.59 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .20 - 0.39 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำ

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.01 - 0.19 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักธรรม ทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก
2. การมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก
3. การประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วม ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์ ทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่สมควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก รายด้านทุกด้านมีผลการแสดงความคิดเห็นในระดับมาก และเมื่อเรียงลำดับรายด้าน จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านอดทน ด้านหนักแน่น ด้านอ่อนโยน ด้านเสียสละ ด้านไม่เบียดเบียน ด้านซื่อตรง ด้านควบคุมพฤติกรรม ด้านยับยั้งชั่งใจ ด้านการให้ และด้านระงับความโกรธทั้งนี้อาจ เป็นเพราะว่า การบริหารงานในสถานศึกษาโดยทั่วไปผู้บริหารสถานศึกษาเลือกที่จะยึดหลักธรรม ในทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานควบคู่ไปด้วยกับกฎระเบียบปฏิบัติของทาง ราชการ ซึ่งในหลักธรรมที่นำมาใช้ในการบริหารคือ หลักธรรมทศพิธราชธรรม ประกอบด้วย หลักธรรม 10 ประการ ได้แก่ การให้ ควบคุมพฤติกรรม เสียสละ ซื่อตรง อ่อนโยน ยับยั้งชั่งใจ ระงับ ความโกรธ ไม่เบียดเบียน อดทน หนักแน่น เป็นไปตามแนวคิดของ กมล ฉายาวิณะ (2554 : 42-46) ที่กล่าวว่า หลักธรรมทศพิธราชธรรม เป็นธรรมปฏิบัติ 10 ประการ ของผู้ที่จะเป็น พระราชาที่ดีตามแนวการบริหารในปัจจุบัน อาจนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวปฏิบัติที่พึงประสงค์ 10 ประการ สำหรับการเป็นผู้บริหารที่ดี แนวปฏิบัติทั้ง 10 ประการ ดังกล่าวมีสาระสำคัญ คือ หลักธรรมทศพิธราชธรรม เป็นสิ่งจะนำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรือง ความสงบสุข สันติภาพความเป็นผู้ มีอิสระเหนือความทุกข์และเหนือปัญหาทุกอย่างทุกประการ เป็นไปตามแนวคิดของ

วิศิษฐ์ เชนกฤษ (2551 : 10-11) กล่าวว่า หลักธรรมทศพิธราชธรรม เป็นหลักธรรม พระเจ้าอยู่หัวใช้เป็นตำราในการทำงานของท่าน ท่านไม่เคยรับสั่ง อยากจะรู้ลอง ไปค้นเอาพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ มาอ่านแล้วจะพบว่า ตำราแฝงอยู่ในนั้น ผมเองใช้เวลาหลายปีกว่าจะตระหนักว่า พระเจ้าอยู่หัวทรงมีตำรา เป็นตำราที่ท่าน ทั้งหลายต้องศึกษาขาดไม่ได้คือ ทศพิธราชธรรม ซึ่งอยู่ในพระไตรปิฎก “ทศพิธราชธรรม” แปลว่า ธรรมะของพระราชา แต่ขอให้เข้าใจตรงกันว่า ใครก็ตามที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปกครองบ้านเมืองจะต้องใช้ธรรมะข้อเดียวกันนี้ด้วย เพราะฉะนั้นท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่ข้างหน้าผม เวลานี้ต้องรู้จักทศพิธราชธรรมทั้งหมดแล้วขอแนะนำว่า ต่อไปนี้ขอให้ใช้โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพราะท่านกำลังทำงานถวายพระเจ้าอยู่หัวอยู่ทำงานอย่างเดียวกับพระเจ้าอยู่หัว แต่ในขอบเขตที่แคบลงมาปริมาณอาจจะน้อยกว่าเพราะในหลวงรับผิดชอบทั้งประเทศ แต่ท่านทั้งหลายรับผิดชอบเพียงท้องถิ่นของท่านเท่านั้น ทศพิธราชธรรมนั้นประกอบด้วย 10 ประการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แมกนุสัน (Magnuson Walter C, 1971, น.133-A) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานธุรการ โรงเรียน พบว่า คุณลักษณะทางด้านส่วนตัว และวิชาชีพของผู้บริหาร มีดังนี้ 1) คุณลักษณะส่วนตัว ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ มีความซื่อสัตย์ อารมณ์มั่นคง มีความรู้ มีความเป็นกันเอง มีอารมณ์ขัน เปิดเผย เข้าใจง่าย มีความเยือกเย็น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น 2) คุณลักษณะด้านวิชาชีพ ได้แก่ มีความสามารถติดต่อกับผู้อื่นได้ มีความอดทนต่อการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมีการวางแผนและการจัดหน่วยงานที่ดี มีความสนใจ ต่อผู้ร่วมงาน รู้จักใช้อำนาจอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของคิม (Kim, 2003 : 149) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของศาสนาที่มีต่อคุณภาพชีวิตบุคคลและสังคมในประเทศเกาหลี รวมถึงเปรียบเทียบความเหมือน และความต่างกับประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะประเทศในแถบอเมริกาเหนือ โดยการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบกับงานวิจัยที่มีการศึกษาข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ พบว่า 1. ชาวเกาหลีที่มีศรัทธาทางศาสนามีความพึงพอใจในชีวิตมากกว่าผู้ที่ไม่มี อาทิด้านคุณภาพชีวิตที่มีตัวบ่งชี้คือ ระดับรายได้ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ความพึงพอใจในการทำงาน ชีวิตคู่ และสุขภาพ 2. พิจารณาก่อนับถือศาสนา ผู้นับถือคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ เป็นผู้มีความพึงพอใจในชีวิตมากที่สุด ตามมาด้วยผู้นับถือแคทอลิก และพุทธศาสนา 3. พบอย่างชัดเจนว่า ผู้ที่มีความเชื่อทางศาสนาเข้มแข็งและเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำ จะเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในชีวิตมากกว่าผู้ที่มีพันธะผูกพันทางศาสนาน้อยกว่า 4. ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาและคุณภาพชีวิตเชิงสังคม แสดงให้เห็นว่าองค์กรศาสนาในเกาหลีใต้ โดยเฉพาะคริสเตียน มีส่วนอย่างยิ่งในการช่วยเหลือด้านคุณภาพชีวิต ผ่านการขยายบริการที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพ กิจกรรมเศรษฐกิจและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของปัญศิริ ทองใบใหญ่ (2556 : 4-5, 63-64, 110-107-111) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารการศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรมของ

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. การเปรียบเทียบระดับการบริหารการศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครู หัวหน้ากลุ่มสาระในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โดยจำแนก ตามอายุ ในภาพรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยพระมหาวิระพนธ์ ผ่องผาลา (2556 : 6, 96-98, 117-118) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตามทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า 1. การปฏิบัติตามทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ความอ่อนโยน ความไม่โกรธ ความไม่เบียดเบียน ศีล ความไม่พิโรธ ความอดทน ความเพียร ความซื่อตรง การบริจาค และทานตามลำดับ 2. การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การรวมพลัง การจ่าย ค่าตอบแทน การสรรหาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การธำรงรักษา ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ การให้พ้นจากงาน 2. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารปฏิบัติตามทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติตามทศพิธราชธรรมด้านความอดทน มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานบุคคลมากที่สุด อยู่ในระดับสูงการปฏิบัติตามทศพิธราชธรรมด้านความซื่อตรง มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานบุคคลน้อยที่สุด

2. ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านทุกด้านมีผลการแสดงความคิดเห็นในระดับมาก และเมื่อเรียงลำดับรายด้านจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านความก้าวหน้า ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน และด้านการรับผลประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการมีส่วนร่วมของครูเป็นการที่บุคคลในองค์กร หรือต่างองค์กร ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมดำเนินการ การร่วมวางแผน การร่วมรับ

ผลประโยชน์ การร่วมตัดสินใจ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการแบ่งอำนาจหน้าที่ ทำให้เกิดการสร้างสรรค์ที่จะกระทำในสิ่งที่บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน เพื่อให้กลุ่มบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และคุณภาพมากที่สุด เป็นไปตามแนวคิดของ จินตวิร์ เกษมสุข (2554 : 19-21) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล ได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือระหว่างกัน ด้วยจิตใจและอารมณ์ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม เป็นไปตามแนวคิดของ วชิรวัชร งามละม่อม (ออนไลน์, 2559) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมมือกันการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาคนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานเพื่อพัฒนาหรือใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาของชุมชนและพัฒนางานในกลุ่มให้มีความโปร่งใส และให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป เป็นไปตามแนวคิดของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแบลงค์ (Blanks, 2002 : Abstract) ได้การศึกษาเรื่อง รูปแบบของงานสำหรับผู้ทำหน้าที่การบริหารบุคคลภายในระบบโรงเรียนชุมชนในมลรัฐแคลิฟอร์เนียเหนือ สหรัฐอเมริกา พบว่า การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนอยู่ในช่วงของการพัฒนา แต่ยังด้อยกว่าการบริหารบุคคลของหน่วยงานอื่น ๆ ถึงแม้บุคคลที่รับผิดชอบ ด้านการบริหารบุคคลจะมีความรู้สูงก็ตามแต่ในด้านวิชาการแล้วยังไม่มีความพร้อมจึงต้องมีการฝึกทักษะ ความชำนาญ การฝึกอบรมในลักษณะการศึกษาในและนอกโรงเรียน การบริหารบุคคลในโรงเรียน ต้องมีการกำหนดความจำเป็นลำดับก่อนหลัง โดยเฉพาะในเรื่องของงบประมาณ การวางตำแหน่งงาน ถ้าอาศัยรูปแบบการพัฒนางานองค์กร ในภาคเอกชนเป็นตัวอย่าง จะสามารถดำเนินงานไปได้อย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา ชังดี (2560 : 3, 34-36, 52) ได้ศึกษาการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผลการวิจัยพบว่า 1. ข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานมาก จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 55.10 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 44.90 และครูผู้สอนส่วนใหญ่ ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 39.10 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 33.80 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 27.10 2. บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมาก ไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารวิชาการ

และด้านการบริหารงานบุคคล 3. การเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา มีดังนี้ 3.1 บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3.2 บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของแครร์รอลล์ (Carroll, 1992 : 54-A) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารในด้านคุณธรรม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำของโรงเรียน คือคุณธรรมของผู้บริหาร และครู ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความอดทน จิตวิทยา (การเกลี้ยกล่อม) การตัดสินใจ การแสดงออก ความสามัคคี ประรองคง สถานภาพของครู ภาวะเศรษฐกิจของครู (เงินเดือน) กิจ กรรมการบริหารของโรงเรียน ความสัมพันธ์กับชุมชน และการสนับสนุนจากชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของคอลเลท (Conlette, 1995 : p1039-A) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการของการพัฒนาบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า เพศ และประสบการณ์มีผลต่อการพัฒนาบุคลากร ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรในองค์กร ขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ที่ใช้ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงลักษณะการบริหารความแตกต่างของการพัฒนาบุคลากรจะเกิดขึ้นน้อย มีการพิจารณาจากระยะเวลาของประสบการณ์ในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรณี มนพัทธ์ปริพัตร (2560 : 4, 52-54, 82-83) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การสนับสนุนของผู้บริหาร การรับรู้เป้าหมายร่วมกัน การร่วมวางแผน การร่วมตัดสินใจ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การร่วมปฏิบัติงาน และการร่วมรับผิดชอบ ตามลำดับ 2. ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน และสภาพแวดล้อม และการบริการ ตามลำดับ 3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการ จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้ของครูที่อยู่ในระดับสูงเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมวางแผน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.78 และการสนับสนุนของผู้บริหารมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.72 อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

3. ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ การประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเพิ่มขึ้น การมีส่วนร่วมของครูก็จะมีค่าเพิ่มขึ้นตามไปด้วย กล่าวคือ การประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ จะเห็นได้ว่าการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเพิ่มขึ้น การมีส่วนร่วมของครูก็จะมีค่าเพิ่มขึ้นไปด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมกับการบริหารการศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูได้อย่างเหมาะสมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อนำเอาหลักธรรมทศพิธราชธรรมมาใช้ในสถานศึกษาควบคู่กับการบริหารทรัพยากรการศึกษาทั้งหลาย สถานศึกษานั้นก็ได้ชื่อว่า เป็นสถานศึกษาที่มีคุณธรรมมีคุณภาพดีเยี่ยมทั้งทางการศึกษาและทางด้านการประพฤติดนของผู้บริหาร มีผลให้ครูเกิดการยอมรับและศรัทธาในผู้บริหาร กระทั่งเกิดการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงาน การร่วมรับผลประโยชน์ การวางแผน การร่วมตัดสินใจ ส่งผลให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์กร เป็นตามแนวคิดของ พระมหาพรหม ฐมฺหาโส (นิธิบุญยากร) (2556 : 34-80) กล่าวว่า หลักธรรมทศพิธราชธรรม เป็นหลักการ หรือหลักปฏิบัติที่ผู้นำ บุคคลที่จะทำให้มหาชนคนอื่นผู้ตามเกิดความยินดีโดยชอบธรรม กล่าวตามนัยนี้ คือผู้นำ หรือบุคคลที่จะทำให้อื่นเกิดความพึงพอใจนั้น ซึ่งมี 10 ประการ สอดคล้องกับงานวิจัยของไรซ์ (Rice, 1991 : p378-A) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาตามทรรศนะของอาจารย์ใหญ่ และครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตแม่น้ำซาวานนาห์ตอนกลางรัฐจอร์เจีย โดยทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของทรรศนะของอาจารย์ ใหญ่และครูที่มีต่อพฤติกรรมผู้นำของอาจารย์ใหญ่ในเรื่องต่อไปนี้ 1) การเป็นแบบอย่าง 2) ความสามารถในการประนีประนอม 3) ความอดทนต่อการขาดระเบียบวินัย 4) ความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจคน 5) การวางแผน 6) ความอดทนต่อการขาดระเบียบวินัย 7) การรู้จักบทบาทของ ตนเอง 8) การมีวิจรรณญาณ 9) การเน้นผลงาน 10) ความใน

การคาดการณ์ได้ถูกต้อง 11) ความสามารถในการที่จะมีการบูรณาการและ 12) มุ่งความเจริญก้าวหน้า สอดคล้องกับงานวิจัยของเมอริ (Mirry, 1996 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์หลักธรรมของ ผู้นำที่นำไปประพฤติปฏิบัติในโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ของผู้บริหาร ครู และนักเรียน ผลการ วิเคราะห์ พบว่าคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีคุณภาพ ได้แก่ การดูแล ห่วงใย ความยุติธรรม และความรับผิดชอบ ส่วนการศึกษาคุณธรรมของผู้บริหารจะส่งผล สะท้อน ออกมาคือ ความจริงใจ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และความมีประชาธิปไตย ผู้บริหาร จะต้องพิจารณาถึงคุณค่าของจริยธรรม ความเห็น และมติที่ประชุม อันจะเป็นตัวช่วยพัฒนารูปแบบ และยุทธวิธีในการเสริมสร้างคุณธรรมให้กับผู้บริหารในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระว ราชูฒิ มหาวโร (ถาวะโร) (2556 : 3, 66, 107-109) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลัก ทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสันติ อำเภอร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า 1. ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบล เขวาสันติ อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ประชาชนในเขต ตำบลเขวาสันติ อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.9 มีอายุอยู่ระหว่าง 31-45 ปี และ 46-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.6 ทั้งสองช่วงอายุ มีการศึกษาค่าว่า มัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 54.4 มีสถานะแต่งงาน คิดเป็นร้อยละ 65.7 มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อย ละ 66.1 2. การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสันติ อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตาม หลักทศพิธราชธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง 2.97 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน อยู่ใน ระดับปานกลางทุกด้าน 3. ผลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การ บริหารส่วนตำบลเขวาสันติ อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีปัจจัย ส่วนบุคคลแตกต่างกัน 4. ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมของ องค์การบริหาร ส่วนตำบลเขวาสันติ อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิด จากแบบสอบถาม ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ ประชาชนเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ควรปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ จัปใจ ลำดับ ความสำคัญของปัญหา แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความ รวดเร็ว ซื่อตรงต่อหน้าที่ เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุข ให้กับประชาชน ผู้บริหารและบุคลากรควรที่จะ นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการบริหารงานให้มากขึ้น สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้น ในองค์กรและในชุมชน เข้ารับฟังปัญหาทุกฝ่าย คิดถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติงานให้มีความ สุภาพ อ่อนโยน และสามารถ ช่วยเหลือให้คำปรึกษาประชาชนได้ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรที่จะพบปะกับ ประชาชนให้มากขึ้นกว่านี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของมุฮัมหมัดนาซีรีน โต๊ะ (2553 : 7, 79-85, 115-118) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอน

ศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.00 มีอายุส่วนใหญ่ระหว่าง 26 - 35 ปี ร้อยละ 52.33 มีการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่ระดับมัธยมศึกษาเทียบเท่า ร้อยละ 53.00 มีอาชีพค้าขายส่วนใหญ่ ร้อยละ 33.00 และมีรายได้ส่วนใหญ่ต่อเดือน 5,000 - 10,000 บาท ร้อยละ 37.00 2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนปัตตานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี 4. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ และผลการเปรียบเทียบจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษาอาชีพและรายได้ พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีของผู้ปกครองที่เป็นเพศหญิง กับเพศชาย มีส่วนร่วมโดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีของผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วม โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วม โดยรวมไม่แตกต่าง ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีของผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมโดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีของผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมโดยรวมไม่แตกต่าง 5. ผลการศึกษาเกี่ยวกับการประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีจากการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะได้แสดงความคิดเห็น ด้านการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง ด้านการอาสาสมัครของผู้ปกครอง ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่าการประยุกต์ใช้หลักธรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในประเด็นของความหนักแน่นของผู้บริหารสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 สูงสุด ดังนั้นผู้บริหารควรมีความหนักแน่น คือ มีอุดมการณ์ในการทำงาน มีอุดมการณ์ในการใช้ชีวิต ไม่เอนเอียงหวั่นไหวไปตามสิ่งต่าง ๆ ไม่ประพฤติดนให้เสื่อมเกียรติ ยึดมั่นตามหลักคำสอนของศาสนา เพื่อให้ครูเกิดความเคารพ ศรัทธา และดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำหลักพุทธธรรมอื่น ๆ มาศึกษาระดับการประยุกต์ใช้ในการบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ทั้งงานบริหารทั่วไป งานบริหารวิชาการ และงานบริหารงานงบประมาณ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมการนำหลักพุทธธรรมมาช่วยส่งเสริมการบริหารงานสถานศึกษา
2. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครู เพื่อนำไปปรับปรุงการบริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน